

KULTURHISTORISK
MUSEUM
UNIVERSITETET
I OSLO

Gårds-/ bruksnavn Vestre Hauge	G.nr./ b.nr. 91/15,17
Kommune Farsund	Fylke Vest-Agder
Saksnavn Dyrking på Vestre Hauge	Kulturminnetype Rest av gravhaug
Saksnummer (KHM) 2018/7116	Prosjektkode
Grunneier, adresse	Tiltakshaver
Tidsrom for utgravning 1992	UTM-koordinater/ Kartdatum
A-nr. 93/153	C.nr. C61329
ID nr. (Askeladden) (R11:3) Id 32541	Negativnr. (KHM) L 3189-90
Rapport ved: Jan Henning Larsen	Dato: 19. juni 2018
Saksbehandler:	Prosjektleder:

SAMMENDRAG

Gravhaugen R11:3 ble undersøkt i mai 1992. Tidligere var halvdelen av haugen i SV undersøkt og frigitt på bakgrunn av planer om adkomst og arrondering. Den andre halvdelen ble utgravd i 1931. Dessuten var haugen stygt skadet gjennom en sjakt og ved påfylte rydningstein.

I undergrunnen ble funnet ardspor, og over lå det et brannflak med kull, brente bein og keramikkskår., men det er usikkert om dette var haugens primærgrav.

Bakgrunn for undersøkelsen

Grunneier Reidar N, Jørgensen søkte 1. april 1991 om frigivelse av fornminne nr. 3 i samlingen 757 E4 R11. Tiltaket var knyttet til arrondering av jordbrukseiendom. SØ-delen ble angivelig fjernet ved Gjessings utgravning i 1931 (må ha vært Gutorm siden Helge døde i 1924, men kan også være feil ved årstall), og haugen var stygt skadet før utgravning.

Fylkeskonservatoren anbefalte dispensasjon i brev av 18. oktober 1991, og Oldsaksamlingen innvilget denne i brev av 7. november 1991 med vilkår om arkeologisk undersøkelse. Grunneier skulle stille gravemaskin til disposisjon.

UTGRAVNINGEN. DELTAGERE OG VARIGHET.

Utgravningen fant sted 4.-9. mai 1992. I denne tiden var inkludert to reisedager.

Deltagere var Jan Henning Larsen, Inger Sælebakke, Ane Rasmussen, Are Pettersen og Torbjørn Rødberg.

Gravningsobjektet og utgravningen

Fornminnet var en jordblandet røys der den nordlige halvdel var fjernet ved dyrking etter forutgående undersøkelse. Den resterende delen av haugen fremstod som en 18 m lang N-S-gående, langstrakt voll med ¾-m bredt steingjerde over, bredde 5 m fra steingjerdet. Gjerdet gikk NV-SØ og var utgangspunkt for målesystemet. Hagens høyde var 1,2 m over undergrunnen. Etter avtale fjernet grunneier dette steingjerdet.

Generelt var utgravningen vanskelig å gjennomføre grunnet store mengder masse som også var svært bløt, store ødeleggelser og uegnet gravemaskin

I midten av haugen var det spor etter N-S-gående, inntil 2 m bred sjakt. De øverste delene ble fjernet med maskin og viste at her var mye påfylte masser og søppel. Det var murt opp et par mindre rom med heller. I sentrum var det omrotet til bunns.

Observasjoner

I to sjakter i Ø-delen ble det påvist ardspor under haugen.

Haugen var bygget over et 0,15-0,2 m tykt lag med åkerjord.

Brannflak (kullag 1)

I østlige deler ble det påvist et brannflak med kraftig konsentrasjon inntil profilen med utstrekning 0,5 m x 0,4 m og tykkelse 6 cm.

Kullag 2

Dette hadde utstrekning 0,75 m NV-SØ og undersøkt bredde, men deler i S kan være fjernet ved maskinarbeid, bredde 0,6 m og strakte seg inn under steingjerdet. Det lå 0,5 m under torven og 0,25 over undergrunnen med tykkelse 3-5 cm med store kullbiter og rødbrunt, leirblandet masse.. I dette området var haugen svært omrotet, og avgrensingen av kullag 2 er usikker.

KONKLUSJON.

Det ble undersøkt del av gravhaug som kan ha hatt diameter 18 m og høyde 1,2 m. Det er vanskelig å trekke sikre konklusjoner siden haugen var svært forstyrret ved nyere inngrep. Stedvis var det søppel til bunns slik som i sjakten i midtpartiet.

Haugen var bygget på gammel åker. Under denne kunne det påvises ardspor over et område på 3,5 m x 1,75 m, men kan ha hatt videre utbredelse.

Over åkerlaget ble det funnet rester av et brannflak med kull, brente bein og keramikk, noe som daterer haugen til eldre jernalder.. Dette kan ha vært haugens primærgrav, men dette er uvisst. Det ble også påvist et mindre kullag (kullag 2) med uviss datering.

VEDLEGG

1.1 ANALYSERESULTATER

1.2 KART

1.3 ARKIVERT ORIGINALDOKUMENTASJON

R11:3 Funn fra utgravning 1992

1. Keramikkskår fra brannflak
2. Brente bein fra brannflak
3. Div slått stein og flint fra haugfyll
4. Kullprøve fra brannflak
5. Kullprøve fra kullag 2

C61329/1-7

Gravfunn fra eldre jernalder fra HAUGE VESTRE (91/5), FARSUND K., VEST-AGDER.

1) **kar** av keramikk. *Gjenstandsdel:* buk, bunn. *Antall fragmenter:* 31

31 skår av keramikk fra minst to forskjellige kar. A: 13 skår av et kar med skarp knekk på buken. Godset er finmagret. Yttersiden er brun noe glatt, innersiden er brun Tykkelse: 0,3-0,4 cm. Vekt: 80,8 g. B: 9 skår av et kar med grov magring, oransjefarget ytterside og innside er dels brun, dels oransjefarget eller sort. Tykkelse 0,8-1,1 cm. Vekt: 37,4 g. Resten er uvisse= 11,4 g.

Fnr: RII:3. *Vekt:* 129,6 gram.

brannflak

2) **knakkestein** av bergart.

Knakkestein av grålig, stripete bergart. Knusespor i begge ender.

Fnr: R II:3.

Mål: L: 9,4 cm. B: 6,0 cm. *Vekt:* 467,1 gram.

Datering: steinalder

Haugfyll

3) 6 **avfall** av flint.

6 avfallstykker av slått flint, hvorav 3 har cortex. 4 er gråbrune i farge, ett er lys blått og brent.

Fnr: RII:3.

Mål: Stl: 3,3 cm. *Vekt:* 20,7 gram.

Haugfyll

4) **bein, brente** av bein.

Brente bein fra brannflak.

Vekt: 3,1 gram.

østre del

5) **bein, brente** av bein.

Brente bein fra brannflak.

Fnr: RII:3. *Vekt:* 22,2 gram.

Brannflak

6) **prøve, kull** av kull.

Kullprøve.

Vekt: 19,7 gram.

Fra Brannflak

7) **prøve, kull** av kull.

Kullprøve fra kullag.

Fnr: RII:3. *Vekt:* 8,3 gram.

Fra Kullag 2

Funnomstendighet: Arkeologisk utgravning. Sikringsundersøkelse foretatt 1992. Halvdelen av gravhaugen var allerede fjernet omkring 1930, og resten ble undersøkt 1992. Det ble avdekket et brannflak med brente bein og keramikk, og et kullag uten funn. I haugfyllet ble det funnet boplassmateriale fra steinalder.

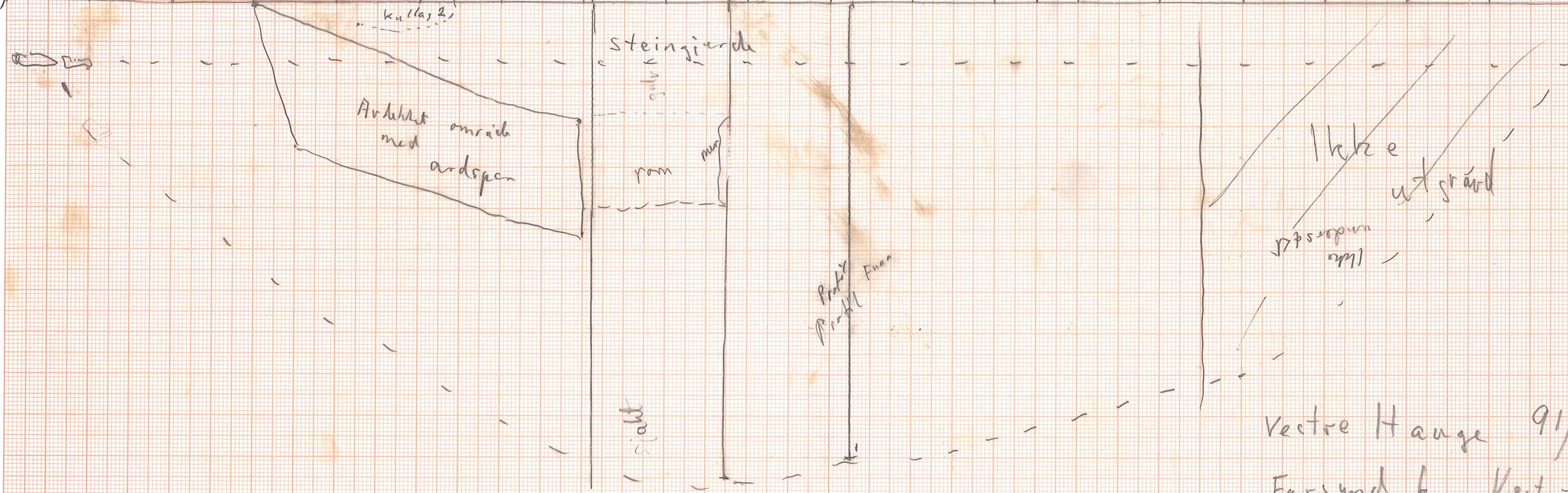
Kartreferanse/-koordinater: *Projeksjon:* EU89-UTM; *Sone* 33, *N:* 6472507,2, *Ø:* 7505,8.

LokalitetsID: 32541.

Funnet av: Jan Henning Larsen.

Funnår: 1992.

20 15 20 25 28 30

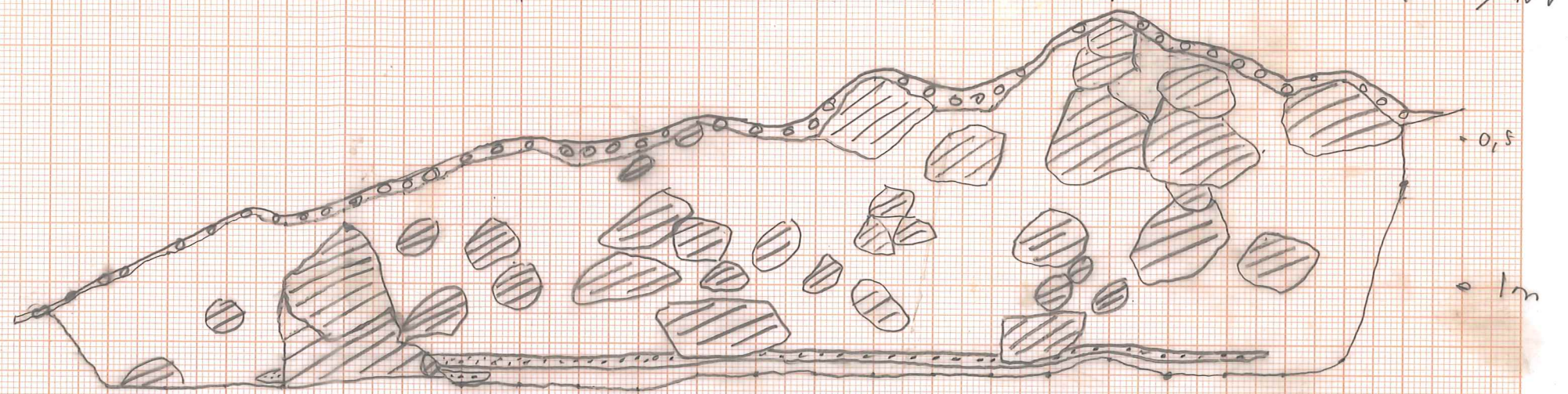

Vestre Hauge 9/15, 17
 Farsund k, Vest-4, dr
 Utgravn R 11:3 1993
 Plan M 1:50
 J. H. Lønn

R11:3, VESTRE HAUGE, FARSUND, VEST-AGDER

Målestokk: 1:20 (0,60)

- = stein
- = kull
- = jord
- = humus/torr

tegnet og målt av
Ane Rasmussen
Ane J. Pettersen
07.05.92